

Fordommer mot single?

Reidar Ommundsen

Vår sivilstatus kan bidra til det bildet andre danner seg av oss. Enslige betraktes som alt fra mer uærlige til mindre pene, og utsettes for både fordommer og diskriminering. Og dét uten at folk flest synes å være klar over det.

Ifølge to amerikanske psykologer er det gjort lite forskning på fordommer mot enslige. Derimot fins det mengder av forskning på fordommer mot etniske minoriteter, kvinner, eldre, homofile og handikappede. I en oversiktsartikkel skriver de to forskerne at de meget få studiene som er gjort angående personer som ikke lever i parforhold, er av to typer.

Dels er det foretatt *eksperimentelle* undersøkelser der forsøkspersoner er blitt bedt om å vurdere en person ut fra en kortfattet skriftlig bakgrunnsinformasjon. Det kan for eksempel være at «N.N. er en enslig mann som er utdannet som – og arbeider som –. Han tjener – og driver med følgende på fritiden –». Disse kortfattede opplysningene fins i denne typen studier gjerne i to versjoner, én der står nevnt at N.N. er ugift, og én der det står at N.N. er gift. Øvrig informasjon om N.N. er identisk i begge versjonene. Begge de to undersøkelsene som foreløpig er gjort etter dette mønstret, viser samstemmig at forsøkspersonene beskriver den *single* N.N. som mer umoden, uærlig, uvennlig, selvopptatt, ulykkelig og mindre pen (!). Bare på ett punkt blir den single beskrevet på måter som kan oppfattes mer positivt, nemlig det som går på selvstendighet.

De to eksperimentelle studiene viser altså at enslige, mer eller mindre bevisst, blir karakterisert ved negative psykologiske egenskaper.

Slike oppfatninger av enslige kan godt tenkes å føre til at de blir diskriminert, og det er noe empiri som støtter en slik tanke.

I det andre eksperimentet ba man nemlig forsøkspersonene forestille seg at de hadde et par værelser til leie i et hus, og at det var flere som var interesserte i å leie. De potensielle leietakerne ble beskrevet på forskjellige måter, men den avgjørende detaljen var at rundt halvparten av interessentene var ektepar, mens den andre halvdel var enslige menn eller kvinner. Rundt 80 prosent av forsøkspersonene valgte å leie ut til et ektepar, mens bare 20 prosent valgte en enslig mann eller kvinne. Dersom valget sto mellom et ektepar og to enslige personer som var venner og gjerne ville bo sammen, var forskjellen 90 prosent i ekteparenes favor!

Forskjellsbehandling på by'n

Det forekommer også fordommer og diskriminering av enslige utenfor laboratoriet. Dette har de to forskerne funnet i intervju-undersøkelser med grupper av enslige. Disse kunne ofte fortelle om episoder der de hadde følt seg forskjellsbehandlet på restauranter eller i butikker der servitører eller ekspeditører tilsynelatende foretrakk å ta seg av ektepar. Ofte hadde de enslige også fått det inntrykket at ektepar ble behandlet mer vennlig og respektfullt enn enslige personer.

De to forskerne avslutter sin gjennomgang av forskningen omkring fordommer mot single med å framheve særlig to forhold: Sammenlignet med den utbredte kunnskap om fordommer mot en rekke andre grupper synes meget få å være klar over at enslige også kan være utsatt for fordommer og diskriminering. I en spørreundersøkelse der folk ble spurt om de mente at det forekom fordommer mot ulike grupper, viste det seg at 70 prosent mente at det var fordommer mot kvinner, 86 prosent mente det var fordommer mot svarte, 90 prosent at det var fordommer mot fete mennesker, og 100

prosent at det var fordommer mot homofile. Men bare 25 prosent mente det fantes fordommer mot enslige!

Fordommer på retur?

Hva som kanskje var enda mer underlig, var at mange forsøkspersoner i den tidligere nevnte utleieundersøkelsen mente at det ikke var noe galt i å utelukke enslige, mens det ble ansett som sterkt forkastelig og usympatisk å utelukke en boligsøker bare fordi vedkommende var for eksempel svart, fet eller homofil!

Hvorfor er det fordommer og diskriminering mot enslige? De to forskerne mener at det ikke fins noen «rimelig» grunn for slike reaksjoner. Riktignok har man i andre studier funnet at gifte mennesker var mer tilfredse med tilværelsen enn andre, men disse «andre» var særlig personer som *tidligere* hadde vært gift og som var blitt skilt eller hadde mistet ektefellen ved dødsfall. De personene som aldri hadde vært gift – altså enslige som i undersøkelsen ovenfor – ligger nærmere de gifte med hensyn på trivsel med tilværelsen. På denne bakgrunnen mener forskerne at det ikke skulle være noen grunn til å oppfatte enslige mer negativt enn ikke-enslige.

Nå er det trolig et spørsmål om ikke fordommer mot enslige er på retur i og med at antallet single synes å være stigende i flere vestlige land. Så når gruppen enslige går fra å være en nesten eksotisk sjeldenhet til å være en livsform som stadig flere foretrekker, vil fordommer mot enslige trolig fases ut i årene som kommer.

Referanser

DePaulo, B.M. & Morris, W.L. (2007). The unrecognized stereotyping and discrimination against singles. *Current Directions in Psychological Science*, 15, 251–254.